Årsrapport 2020

NND

NORSK NUKLEÆR DEKOMMISJONERING

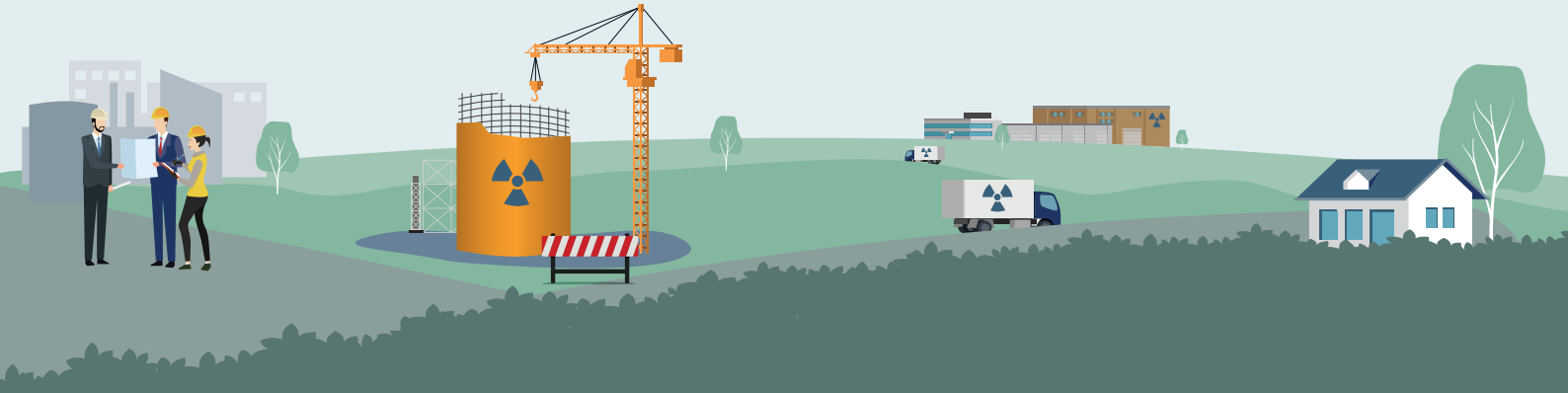

Innhold

Del I Leders beretning 4

Del II Introduksjon til virksomheten og hovedtall 6

Virksomhetsoverdragelse av Institutt for Energiteknikk (IFE) til NND 7

Verdier, misjon og visjon 7

Strategihuset 8

Ledelse og organisering 9

Lokalisering 10

Kjerneoppgaver 10

Interessenter 10

Utvalgte hovedtall 11

Del III Årets aktiviteter og resultater 12

Tabell 2: Status for oppgaver i Tildelingsbrev 2020 og Tildelingsbrev revidert budsjett 2020 – prioriterte tiltak og bestillinger 13

Nærmere beskrivelse av leveransene 16

1. Organisasjonsutvikling, kompetansebygging og samhandling med IFE 16

a) Etablering og videreutvikling systemer og rutiner 16

b) Etablering av felles prosjektorganisasjon 16

c) Konsesjonssøknad 16

d) Samhandling med IFE for å forberede overføring av anlegg, personell og ansvar fra IFE til NND 16

e) Rekruttering og utvikling av kompetanse 17

2. Planlegge dekommisjonering av de norske forskningsreaktorene 18

a) Konseptvalgutredning (KVU) Dekommisjonering av IFEs nukleære anlegg 18

b) Etablering av programmet «Praktisk Dekom» 18

c) Prosjekter 19

3. Behandling av brukt brensel og oppbevaring av radioaktivt avfall 19

a) Begrenset konseptvalgutredning (KVU) Behandling av brukt brensel 19

b) Konseptvalgutredning (KVU) Oppbevaring av radioaktivt avfall 19

c) Utbedring av lagringsforhold av brukt brensel 20

4. Tilstandsvurdering av KLDRA 20

5. Deltakelse i relevante internasjonale fora for kompetanse, samarbeid og kunnskapsutvikling 21

6. Risikovurdering – opprydding innen nukleær sektor 21
7. Behovsvurdering infrastruktur Kjeller 21
8. Sikkerhet og beredskap 21
9. Opprydding etter Søve gruver 22
10. Kommunikasjon 22

Del IV Styring og kontroll i virksomheten 24

Overordnet vurdering 25
Sikkerhet 25
Økonomistyring 25
Lønn- og regnskapssystem 25
Arkiv og dokumentstyring 26
Anskaffelser og rammeavtaler 26
Likestilling 26
Slik setter vi inkluderingsdugnaden ut i livet 26
Andel nyansatte med nedsatt funksjonsevne eller hull i CV-en 27
Risikobilde 27
Virksomhetsoverdragelse 27
Sikkerhet 27
Kommunikasjon 27
Organisatoriske forhold og kompetanse 28
Covid 19 29

Del V Vurdering av fremtidsutsikter 30
Del VI Årsregnskap 32

Ledelseskommentar 33
Formål 33
Bekreftelse 33
Vurderinger av vesentlige forhold 33
Prinsippnote til årsregnskapet 34
Bevilgningsrapporteringen 34
Artskontorapporteringen 34
Vedlegg med noter 36

Del I

Leders beretning

Leders beretning

Min vurdering er at Norsk nukleær dekommisjonering (NND) har hatt en god samlet måloppnåelse i 2020, gitt de utfordringer som kom som følge av covid-19-pandemien i løpet av året.

NND har arbeidet godt og målrettet med å bygge nødvendig organisasjon og kompetanse. Etaten må bygges for å kunne levere på oppgaver i instruks og tildelingsbrev, søke og få konsesjon og generelt være forberedt for å ta imot IFEs nukleære virksomhet etter kommende virksomhetsoverdragelse.

Etaten har hatt fokus på leveransene av prioriterte tiltak og oppgaver beskrevet i hovedinstruksen og tildelingsbrevet for 2020. En hovedprioritet har vært å forberede organisasjonen på å overta alle relevante anlegg med tilhørende personell og ansvar fra Institutt for energiteknikk (IFE) og Statsbygg. Dette innebærer et omfattende arbeid hvor blant annet videreutvikling av samhandlingen med IFE, utvikling av system og organisering for prosjektstyring, utvikling og implementering av ledelsessystem, samt kartlegging og planlegging for nødvendig kompetanse og utvikling av nødvendige strategier innenfor et bredt område. For å kunne lykkes med den kommende virksomhetsoverdragelsen er det nødvendig at NND får søkt, og deretter tildelt konsesjon. Arbeidet med en konsesjonssøknad er meget omfattende, og i stor grad førende for NNDs arbeid på en rekke områder.

Utover arbeidet med virksomhetsoverdragelsen har NND hatt god fremdrift i planleggingen av dekommisjonering, behandling av brukt brensel og oppbevaring av atomavfall. Etaten har blant annet levert en konseptvalgutredning (KVU) for behandling av brukt brensel, startet opp arbeidet med KVU for oppbevaring av atomavfall, igangsatt arbeidet med opprydding etter virksomheten til AS Norsk Bergverk ved Søve gruver i Telemark og bidratt til IFEs arbeid med deres sentrale krav, oppgaver og pålegg.

NND opplever økende interesse fra samfunnet rundt etatens virksomhet, og særlig rundt hvilke løsninger NND vil foreslå for behandling og lagring av atomavfallet. Dette setter store krav til vår kunnskap, vår evne til å formidle og være tilgjengelige, og vår evne til å sikre tillit i samfunnet til at vi skal løse oppdraget på en trygg, troverdig og ansvarlig måte. NND er helt avhengig av tillit i de kommuner vi har eller skal bygge anlegg i - og i samfunnet generelt. Kommunikasjon og samfunnskontakt er derfor et viktig område for NND, og et område det er jobbet godt med gjennom året.

NND har sikkerhet som en prioritert oppgave og jobber videre med å bygge en god sikkerhetskultur i dagens NND. Dette vil være også bli grunnlaget for en sterk sikkerhetskultur i NND etter gjennomført virksomhetsoverdragelse.

NND har mange aktører å forholde seg til og samarbeide med. Spesielt vil vi takke vårt styrende departement Nærings- og fiskeridepartementet (NFD). Vi opplever at tilliten og samarbeidet mellom NND og NFD som solid, og at støtten og styringsdialogen er god.

Covid-19-pandemien har begrenset NNDs internasjonale samarbeid i 2020, men NND har etablert et eksternt fagråd med internasjonale representanter og deltar aktivt i ERDO (Association for Multinational Radioactive Waste Solutions). I ERDO leder NND et prosjekt om bruk av dype borehull, og har også en representant i organisasjonens styre.

NND har ansatt flere dyktige medarbeidere med god kompetanse, og har 21 ansatte ved utgangen av 2020. Vi skal sammen løse oppdraget på en sikker måte uten å sløse.

Jeg vil takke alle medarbeiderne, som sammen står på og er motiverte for å løse dette viktige samfunnsoppdraget.

Halden, 02. februar 2021

Pål Mikkelsen
Direktør, Norsk nukleær dekommisjonering

Del II

Introduksjon til virksomheten og hovedtall

Introduksjon til virksomheten og hovedtall

Norsk nukleær dekommisjonering (NND) ble opprettet i Statsråd 9. februar 2018 som et ordinært forvaltningsorgan underlagt Nærings- og fiskeridepartementet med virkning fra 12. februar 2018.

Alle oppdrag er definert gjennom til enhver tid gjeldende budsjett-tekst fra Stortinget, hovedinstruks av 7.2.2018 og årlige tildelingsbrev med evt. tillegg fra Nærings- og fiskeridepartementet.

NND skal være et nasjonalt organ for opprydding etter Norges nukleære virksomhet og sikker håndtering av alt menneskeskapt radioaktivt avfall. Etaten skal utføre oppgavene på en måte som sikrer tillit i samfunnet. NND skal bidra til samfunnsøkonomisk gode løsninger innenfor sitt ansvarsområde.

Virksomhetsoverføring av Institutt for Energiteknikk (IFE) til NND

NND skal med tiden overta eierskap for atomanleggene. Det betyr at både anlegg og personell skal over i NNDs organisasjon, målet er 1.1.2024.

Allerede i dag jobber IFE og NND sammen på mange områder, basert på våre felles verdier: Trygg, troverdig og ansvarlig. Godt samarbeid, men samtidig bevissthet rundt våre forskjellige roller og ansvar, er en forutsetning for å lykkes.

Verdier, misjon og visjon

Norsk nukleær dekommisjonering og IFE har felles verdier, og har i 2020 utarbeidet felles misjon, visjon og strategihus. Dette er de overordnede rammene vi jobber innenfor.

Verdier
«Trygg, troverdig og ansvarlig».

Misjon
«Avvikle de norske atomanleggene, og håndtere alt avfall til det beste for dagens og fremtidige generasjoner på en sikker måte».

Visjon
«Vi løser en av vår tids mest utfordrende samfunnsoppdrag, er en attraktiv arbeidsplass, og jobber i et verdiskapende og åpent samspill med sivilsamfunnet».

Strategihuset

Vi har samlet misjon, visjon og strategiske målområder i et strategihus. Dette er de overordnede rammene vi jobber innenfor.

Figur 1: IFE og NNDs strategihus

Vår misjon

«Avvikle de norske atomanleggene, og håndtere alt avfall til det beste for dagens og fremtidige generasjoner på en sikker måte»

Vår visjon

«Vi løser en av vår tids mest utfordrende samfunnsoppdrag, er en attraktiv arbeidsplass, og jobber i et verdiskapende og åpent samspill med sivilsamfunnet»

Vår sluttleveranse

Vi har fjernet de nukleære anleggene og frigjort områdene for annet bruk.
Vi har håndtert alt radioaktivt avfall og brukt brensel fra den nukleære forskningen på en sikker måte i et «evighetsperspektiv».
Vi har nødvendige anlegg for å håndtere behandling av radioaktivt avfall fra medisin, industri, forsvar og forskning.
Vi har skapt verdier for vertskommuner og næringsliv, og gitt våre ansatte en spennende karriere og god kompetanse.

Våre strategiske målområder

Drift og vedlikehold	Dekommisjonering	Avfallshåndtering	Varig oppbevaring	Virksomhetsledelse og sikkerhet
Vår tilnærming til drift og vedlikehold av alle våre anlegg	Vår tilnærming til dekommisjonering, rivning og tilbakeføring av arealer	Vår tilnærming til håndtering av alt avfall og nukleært materiale	Vår tilnærming til en varig løsning for oppbevaring av brukt brensel og radioaktivt avfall	Vår tilnærming til sikkerhet, risiko, bedriftskultur og prosesser, samlet i vårt ledelses-system

Våre verdier: TRYGG - TROVERDIG - ANSVARLIG

Ledelse og organisering

NNDs ledergruppe har i 2020 bestått av:

- Pål Mikkelsen, direktør
- Nina Ramberg, sikkerhetssjef
- Ann-Cathrin Becken, administrasjonssjef
- Peter Keyser, teknisk sjef
- Nils Bøhmer, forsknings- og utviklingssjef
- Martin Andreasson, kommunikasjonssjef
- Kjetil Bjørlo, prosjektsjef

Organisasjonskart pr. 31.12.2020

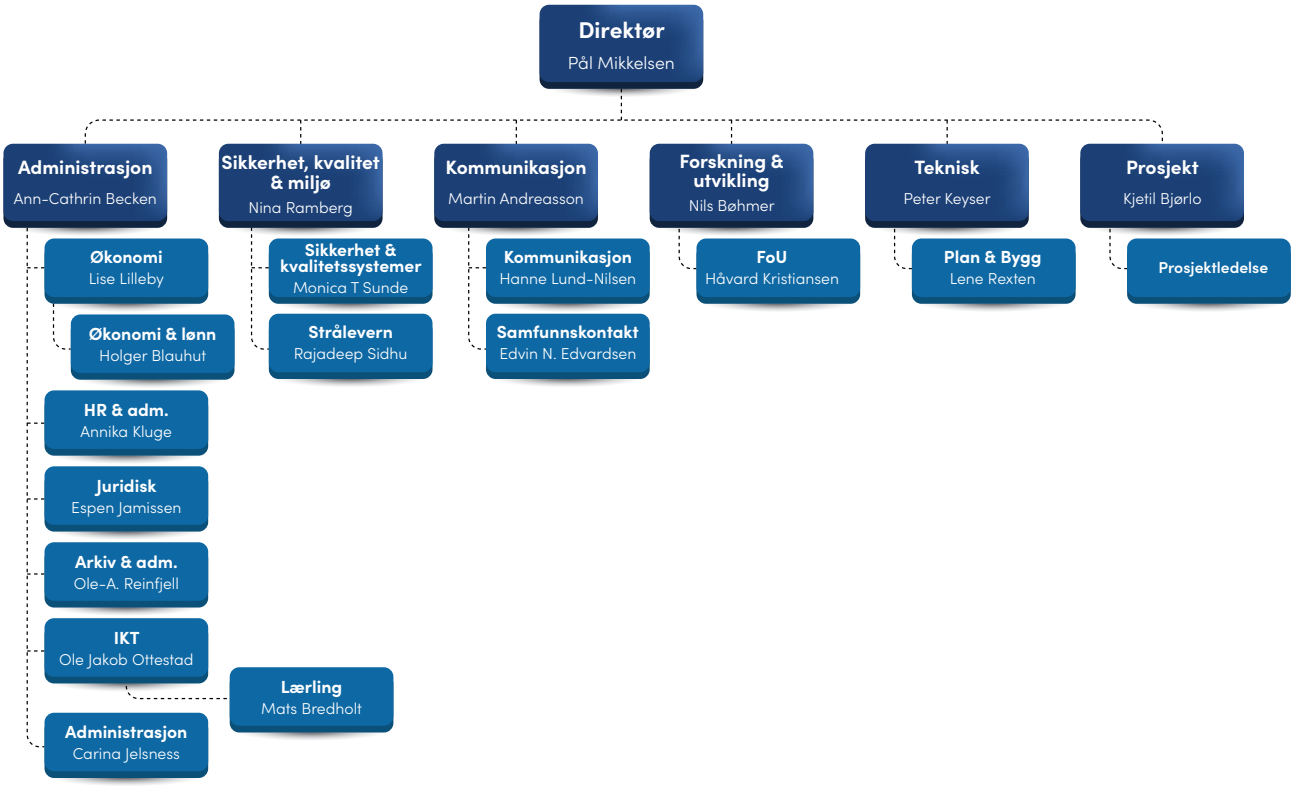

Lokalisering

NNDs virksomhet var pr. 31.12.2020 lokalisert på følgende adresse: Storgata 2A, 1767 Halden.

NND har også et kontor tilgjengelig ved IFEs virksomhet på Kjeller og et i Tistedalsgata i Halden, men dette har vært lite brukt grunnet covid-19-situasjonen.

Kjerneoppgaver

I NNDs hovedinstruks beskrives våre hovedmål og våre overordnede, langsiktige oppgaver.

Tabell 1: Hovedmål i Hovedinstruksen av 7.2.2018.

Hovedmål
1. Planlegge og besørge dekommisjonering av de norske forskningsreaktorene
2. Planlegge og besørge sikker håndtering og oppbevaring av norsk reaktorbrensel
3. Håndtere radioaktivt avfall fra andre sektorer (helse, forsvar o.a.), der det ikke foreligger andre godkjente løsninger for dette
4. Forvalte nukleær infrastruktur på statens vegne
5. Ivareta lovpålagt sikring av anleggene som forvalter
6. Kommunisere om tiltak som iverksettes på en hensiktsmessig måte
7. Gi råd om løsninger på området, herunder utforme forslag til en helhetlig strategi for håndtering av norsk atomavfall
8. Delta i relevante internasjonale fora for kompetanse, samarbeid og kunnskapsutvikling

Interessenter

NNDs oppgaver har bred samfunnsinteresse og mange interessenter. Sentrale interessenter er:

Direktoratet for atomsikkerhet og strålevern (DSA)

DSA er en viktig kravstiller for NND. NND må ha konsesjon for å overta drifts- og eieransvar for nukleære anlegg og materialer fra IFE, og vil søke konsesjoner fra DSA for å overta ansvaret for dette. DSA skal godkjenne organisasjonens samlede kompetanse og setter premisser for nødvendig sikkerhet. NND har en systematisk og god dialog med DSA.

Hjemkommunene til de nukleære anleggene

- Aurskog-Høland kommune
- Halden kommune
- Skedsmo kommune (Lillestrøm f.o.m 1.1.2020)
- Viken fylkeskommune

Hjemkommunene til Søve gruve

- Vestfold og Telemark fylkeskommune
- Nome kommune

Ikke-statlige organisasjoner (NGOer)

NND ønsker å ha en god dialog med sivilsamfunnet og har et formalisert samarbeid med en referansegruppe bestående av ikke-statlige organisasjoner (NGOer). Bakgrunnen for samarbeidet er at NND ønsker å få innspill og råd fra NGOene for å få et best mulig beslutningsgrunnlag for hvordan oppryddingen etter norsk atomvirksomhet skal skje. Det avholdes jevnlige møter og møtereferatene publiseres på NNDs nettside.

Deltakende NGOer er:

- Bellona
- Internasjonal kvinneliga for fred og frihet
- Natur og Ungdom
- Naturvernforbundet
- Nei til Atomvåpen
- Norges miljøvernforbund

NNDs oppgaver berører flere departementers arbeidsfelt:

- Nærings- og fiskeridepartementet (styrende departement)
- Finansdepartementet
- Helse- og omsorgsdepartementet
- Klima- og miljødepartementet
- Kommunal- og moderniseringsdepartementet
- Justisdepartementet
- Utenriksdepartementet
- Forsvarsdepartementet

Media

NNDs oppgaver har bred samfunnsinteresse, og med dette følger betydelig interesse fra media.

Utvalgte hovedtall

- Antall (utførte) årsverk: 18,5
- Samlet tildeling post 01-99: kr 162 878 000
- Driftsutgifter post 01: kr 74 796 330
- Utnyttelsesgrad post 01-29: 47,0 %*
- Lønnsandel av driftsutgifter post 01 -29: 27,0 %**
- Lønnsutgifter pr årsverk: kr 1 094 000

*NND mottar bevilgninger på post 01 til ordinær drift og lønnsutgifter og på post 21 spesielle driftsutgifter til prosjekter og tiltak for gjennomføring av samfunnsoppdraget. Utnyttelsesgrad og lønnsandel for post 01 ordinær drift utgjør: Utnyttelsesgrad post 01 ordinær drift: 85%.

**Lønnsandel post 01 ordinær drift: 61,6%.

Del III

Årets akvititeter og resultater

Årets aktiviteter og resultater

Etaten har hatt fokus på leveransene av prioriterte tiltak og oppgaver beskrevet i hovedinstruksen og tildelingsbrevene for 2020. NND har arbeidet godt og målrettet med å bygge nødvendig organisasjon og kompetanse.

En hovedprioritet har vært å forberede organisasjonen på å overta alle relevante anlegg, med tilhørende personell og ansvar fra Institutt for energiteknikk (IFE) og Statsbygg. Dette innebærer et omfattende arbeide hvor blant videreutvikling av samhandlingen med IFE, utvikling av system og organisering for prosjektstyring, utvikling og implementering av ledelsessystem, samt kartlegging og planlegging for nødvendig kompetanse og utvikling av nødvendige strategier innenfor et bredt område. For å kunne lykkes med den kommende virksomhetsoverdragelsen er det nødvendig at NND får søkt, og deretter tildelt konsesjon. Arbeidet med en konsesjonssøknad er meget omfattende, og i stor grad førende for NNDs arbeid på en rekke områder.

Noen konkrete oppgaver og bestillinger er oppsummert i tabell 2, og ytterligere utdypet i den videre teksten. Tabellen gir ikke en uttømmende oversikt over alle virksomhetens oppgaver.

Tabell 2: Status for oppgaver i Tildelingsbrev 2020 og Tildelingsbrev revidert budsjett 2020 - prioriterte tiltak og bestillinger

OPPDRAG	LEVERANSER
1.Organisasjonsutvikling, kompetansebygging og samhandling med IFE	
a) Etablere og videreutvikle systemer og rutiner	Det har blant annet blitt gjennomført et omfattende arbeid med å etablere et risikobasert og prosessbasert helhetlig virksomhets- og ledelsessystem. Store deler av systemet vil være operativt i Q2 2021.
b) Etablering av felles prosjektorganisasjon	I 2020 har vi jobbet videre med å bygge en felles prosjektorganisasjon med ressurser fra IFE og NND. Det er etablert et felles prosjektkontor ledet av prosjektsjef (NND) med ressurser fra prosjektkontorene på Kjeller og i Halden.
c) Konsesjonssøknad	NND startet med forarbeider i starten av 2020, og etablerte sommeren 2020 et prosjekt for å sikre at vi er i stand til å sende første del av søknad om konsesjon til DSA innen 1. juni 2021.
d) Samhandling med IFE for å forberede overføring av anlegg, personell og ansvar fra IFE til NND	Videreutvikling av samhandlingen med IFE har fortsatt i 2020 på en rekke områder, blant annet utvikling av system og organisering av prosjektstyring med felles prosjektkontor og strategiprosesser som har resultert i strategihus basert på felles verdier.
e) Rekruttering og utvikling av kompetanse	I 2020 fortsatte NND å bygge egen organisasjon gjennom å rekruttere nøkkelpersonell til de ulike avdelingene, samt oppstart av to prosjekter sammen med IFE om kompetansekartlegging/dokumentasjon og kompetanseutvikling.

2. Planlegge dekommisjonering av de norske forskningsreaktorene	
a) NND skal bistå med kvalitetssikring (KS 1) av KVU trinn 2 Dekommisjonering av IFEs nukleære anlegg ved behov og bistå NFD med vurdering når kvalitetssikringen er overlevert.	KS1 trinn 2 ble levert til NFD av Atkins og Oslo Economics 7. mai 2020. NND har i løpet av våren både gitt innspill til denne rapporten, og bistått NFD med innspill i prosessen før neste trinn i KVU-løpet som er at NND skal starte opp forprosjekt i 2021.
b) Etablering av programmet "Praktisk dekom".	I 2020 har det blitt avholdt to fysiske og to digitale samlinger. Hovedmålet for programmet er trening og kompetanseheving. Dette gjøres bla. ved å identifisere, planlegge, igangsette og gjennomføre praktiske dekommisjoneringsoppgaver som kan iverksettes innenfor gjeldende konsesjon.
c) Prosjekter	Det er startet opp strategisk viktige prosjekter for planlegging av dekommisjonering av anleggene på Kjeller og i Halden, blant annet et prosjekt som skal beskrive et helhetlig avfallshåndteringskonsept.
3. Behandling av brukt brensel og oppbevaring av radioaktivt avfall	
a) Gjennomføre en begrenset konseptvalgutredning (KVU) for behandling av norsk brukt reaktorbrensel som presisert i brev av 3. februar 2020. Oppdraget ble først gitt i Oppdragsbrev om begrenset konseptvalgutredning (KVU) for sluttoppbevaring av norsk brukt reaktorbrensel av 22. mars 2019.	Begrenset konseptvalgutredning (KVU) for behandling av norsk brukt reaktorbrensel ble levert til NFD i juni 2020.
b) Gjennomføre en konseptvalgutredning (KVU) om oppbevaring av norsk radioaktivt avfall inkludert en delrapportering om forventede kostnader ved ulike alternativ innen 1.1.2021. Oppdraget presiseres nærmere i Oppdragsbrev – Konseptvalgutredning om oppbevaring av norsk radioaktivt avfall av 3. februar 2020.	NND skal levere utredningen til NFD innen 1.12.2022 (utsatt frist – tidligere juni 2021). NND har levert en delrapport med foreløpige kostnadsestimater til NFD 22. desember 2020. I forbindelse med utredningen har NND fått utarbeidet en rekke tekniske rapporter som en del av NNDs beslutningsgrunnlag.
c) Utbedring av lagringsforhold av brukt brensel	Det har vært en høyt prioritert oppgave å finne en løsning på håndteringen av det brukte JEEP I-brenselet i Stavbrønnen på Kjeller. IFE og NND har i samarbeid kommet frem til at den beste løsningen for trygg håndtering av dette brenselet vil være å transportere det til det svenske selskapet Studsvik for videre undersøkelser og forbehandling i Sverige. NND har vært underleverandør til IFE, slik at IFE har kunnet inngå kontrakt med Studsvik (28. jan. 2021) og fokus for arbeidet i 2020 har vært en rekke avklaringer knyttet til ansvar og risiko.
d) Finne løsninger for behandling av høyanriket uran iht Tildelingsbrev revidert budsjett 2020 av 23. juni 2020.	NND og IFE arbeider sammen i et prosjekt med U.S. Department of Energy's National Nuclear Security Administration (NNSA) om å finne metoder for behandling av høyanriket uran blandet med thorium som går ut på å tynne det ut og stabilisere det slik at det blir en avfallsform som er egnet for lagring og deponering. Det arbeides med bilaterale avtaler, sikkerhetsdokumentasjon og søknader til DSA.

4. Tilstandsvurdering av KLDRA	
Iht. Tildelingsbrev revidert budsjett 2020 av 23. juni 2020 skal NND i samarbeid med IFE foreta en full tilstandsvurdering av kombinert lager og deponi for lav- og mellomradioaktivt avfall (KLDRA) for å vurdere om KLDRA kan benyttes til full kapasitet og hvilken kostnad ev. utbedringer vil ha. Vurderingen skal ferdigstilles innen 1. juni 2021.	Et prosjekt som omfatter en teknisk tilstands- og sikkerhetsanalyse av KLDRA ble startet i september 2020 og sluttrapport er forventet ferdigstilt i mai 2021.
5. Delta i relevante internasjonale fora for kompetanse samarbeid og kunnskapsutvikling	NND har gjennomført møter med eget fagråd, og vært med på å etablere ERDO som en formell organisasjon. NND leder et prosjekt og deltar i et annet; begge er utviklingsprosjekter knyttet til dype borehull som deponi for radioaktivt avfall. NND deltar også i et prosjekt om karakterisering av historisk avfall.
6. Risikovurdering	
For å oppnå en større forståelse av risiko i oppryddingen skal NND og IFE gi en beskrivelse av overordnede risikoer i oppryddingen iht. Tildelingsbrev revidert budsjett 2020 av 23. juni 2020.	NND gjennomførte sammen med IFE en risikovurdering av oppryddingen innen nukleær sektor i Norge som ble rapportert i forbindelse med halvårsrapporten for 2020. Denne risikovurderingen viste at de største utfordringene er koblet til avfallshåndtering og konsesjonssøknader.
7. Behovsvurdering infrastruktur Kjeller Nærings- og fiskeridepartementet ber IFE i samarbeid med NND om å vurdere behov og kostnader for infrastruktur på Kjeller for å muliggjøre utskillelse av det nukleære sikkerhetskontrollerte området og overføring av dette til NND. Vurderingen skal ferdigstilles innen 1. april 2021 og skal ta utgangspunkt i kravene til vann, avløp, strøm, nødstrøm, IKT, avfallshåndtering etc., som er nødvendig for å ivareta konsesjonsvilkårene for de nukleære anleggene etter overdragelsen til NND.	Etter oppdrag fra NFD i Tildelingsbrev revidert budsjett av 23. juni 2020, har IFE og NND igangsatt prosjektet «Behovsvurdering Infrastruktur Kjeller» og gjennom en av NNDs rammeavtaler signert en avtale med Norconsult for å utføre oppdraget. Fremdriften i dette prosjektet er redusert pga. Covid-19 pandemien og tilgang på anlegg og nøkkelressurser. Det antas derfor at vurderingen først kan ferdigstilles mot slutten av året.
8. Sikkerhet og beredskap	I 2020 har det vært særlig fokus på informasjonssikkerhet og insider-problematikk. Dette har vært tema på alle leder- og personalmøter og vi har gjennomført en beredskapsøvelse (tabletop). Vi har i løpet av året fått på plass Nasjonalt Begrenset Nett (NBN).
9. Opprydding etter Søve gruver	
NND skal i 2020 arbeide med å forberede og starte gjennomføring av oppryddingen etter virksomheten til statsaksjeselskapet AS Norsk Bergverk ved Søve i Telemark.	I juni 2020 gjennomførte NND en befaring på stedet med politikere og administrasjon i Nome kommune og Vestfold og Telemark fylkeskommune. Høsten 2020 gjennomførte NND en dialogkonferanse med potensielle leverandører og planlegger å utlyse et anbud i Q1 2021.

Nærmere beskrivelse av leveransene

1. Organisasjonsutvikling, kompetansebygging og samhandling med IFE

a. Etablering og videreutvikling systemer og rutiner

Det har blitt gjennomført et omfattende arbeid med å etablere et risiko- og prosessbasert virksomhets- og ledelsessystem. Store deler av dette systemet vil være operativt i løpet av Q2 2021. Ansatte fra alle deler av organisasjonen både hos NND og IFE har deltatt i prosesskartleggingen for å sikre at de prosesser som blir etablert vil fungere etter virksomhetsoverdragelsen av IFEs anlegg og personell til NND.

b. Etablering av felles prosjektorganisasjon

I 2020 har vi jobbet videre med å bygge en felles prosjektorganisasjon med ressurser fra IFE og NND. Det er etablert et felles prosjektkontor ledet av prosjektsjef (NND) med ressurser fra prosjektkontorene på Kjeller og i Halden. Felles prosjektkontor har forberedt nye mandater for pre-dekom prosjekter for beslutning i NND/IFE NUK sitt prosjektstyre, og det er rapportert månedlig status på eksisterende prosjekter i felles prosjektportefølje.
Prosjektorganisasjonen i NND samarbeider godt med IFEs prosjektressurser som er tjenestedelt til NND, og som operativt rapporterer til prosjektsjef ved NND.

c. Konsesjonssøknad

NND etablerte sommeren 2020 et prosjekt for å sikre at vi er i stand til å sende første del av søknad om konsesjon til Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet (DSA) innen 1.6.2021. For å få på plass en søknad har det vært nødvendig å ha fokus på å beskrive NNDs ledelsessystem, herunder med spesielt fokus på organisasjonsbeskrivelse, kompetanse, ansvar og ledelse. Vi må også kunne demonstrere at organisasjonen er bygd opp på en slik måte at kompetansekrav og sikkerhet er ivaretatt. Prosjektet holder fremdriftsplanen.

d. Samhandling med IFE for å forberede overføring av anlegg, personell og ansvar fra IFE til NND

NND skal med tiden overta anlegg, personell og ansvar fra IFE, måldato er 1.1.2024. I transisjonsfasen er det nødvendig med god samhandling og samarbeid mellom IFE og NND. Vi samarbeider med tilsvarende avdelinger på IFE, på ulike nivåer i organisasjonen og gjennom prosjekter og tjenestedeling av ansatte fra IFE til NND. Dette fører til god dialog mellom NDD og IFE, samt at behov for rekruttering og innleie reduseres.

Nye krav og signaler til IFE i løpet av 2020 har medført at NND og IFE i større grad må utvikles som to parallelle organisasjoner frem mot planlagt virksomhetsoverdragelse i 2024. Dette innebærer blant annet at IFE, så vel som NND, må rekruttere nødvendig kompetanse, ikke kan tjenestedele ressurser i like stor grad som tidligere planlagt, redusert tilgang på anlegg, dokumentasjon og nøkkelressurser, og at det må bygges egne systemer. Dette innebærer også at det må påregnes en noe større omstilling ved tidspunkt for virksomhetsoverdragelse enn tidligere antatt og planlagt for. Jo lenger tid det tar før en virksomhetsoverdragelse faktisk skjer, desto større antas denne omstillingen å bli.

Organisasjonene har felles verdier, og i 2020 har vi sammen vedtatt felles visjon og misjon, strategihus og premisser for samhandling.

Premisser for samhandling

- Selv med felles ledermøter er linjeansvaret og fullmakter tydelige i respektive organisasjon
- NND er samtalepartner, finansiør og bestiller. NND er underleverandør der IFE har ansvar i forhold til konsesjon og eierskap
- IFEs direktør har alltid siste ordet i prosjektprioriteringer som har med sikkerhet og pålegg for IFE å gjøre
- Ved tjenestedeling mellom partene vil alltid IFEs behov i forhold til sikkerhet og behov prioriteres
- IFE bestemmer og rekrutterer nødvendig kompetanse iht. egen budsjettramme, men NND og IFE vil ofte samarbeide i rekrutteringsprosessen
- Høy bevissthet rundt behovet for samhandling og samtidig klare roller og ansvar

Besluttende organ på toppledernivå - ExComm

Det er etablert et besluttende koordineringsorgan (ExComm) som ivaretar samhandlingen mellom IFE og NND på toppledernivå. Mandat foreligger og beslutninger loggføres. Deltagere er direktør NND, direktør IFE, ass. direktør IFE og administrasjonssjef NND.

Samhandlingen foregår også gjennom:

- Felles ledermøter
- Program for praktisk dekommisjonering
- Prosjektledelse og gjennomføring av prosjekter
- Sikkerhetsstudier
- Felles beredskapsløsninger, f.eks. krisehåndteringsverktøy
- NND er representert i IFEs sikkerhetskomité
- Budsjettkonferanser, budsjett og satsningsområder
- Prosesskartlegging og ledelsessystem
- Redaksjonskomitéen
- Strategiutvikling
- Kompetansekartlegging og kompetanseutvikling
- Felles intranett
- Etablering av NND-kontorer på IFE Kjeller og ved Haldenreaktoren
- IFE-personell har adgang til NNDs lokaler
- Felles sosiale aktiviteter

e. Rekruttering og utvikling av kompetanse

NND skal bygge egen organisasjon gjennom å etablere systemer og rutiner iht. lover og regelverk for statlige etater, rekruttere riktig kompetanse, og samarbeide med IFE for å møte kravene til videre planlegging av dekommisjoneringsarbeidet og fremtidig overtakelse av de nukleære anleggene.

Det er sentralt for NND å besitte kjernekompetanse og egne ressurser til disse oppgavene.

I 2020 fortsatte NND å bygge organisasjonen gjennom å rekruttere nøkkelpersonell til de ulike avdelingene.
I løpet av året ble det rekruttert 6 faste ansatte og en midlertidig ansatt samt at vi tok inn en lærling i IKT-faget. Ved årets slutt var vi totalt 21 ansatte, det var inngått arbeidsavtale med 4 nye med oppstart i 2021, og ytterligere 3 stillinger utlyst. Totalt var det inngått avtale om tjenestedeling for 15 ansatte fra IFE, fordelt på samtlige avdelinger, i varierende stillingsandel, fra 20 til 100%.

Det er kritisk for atomoppryddingen at NND og IFE beholder og vedlikeholder eksisterende (nukleær) kompetanse, utvikler ny kompetanse hos sine ansatte og definerer hva vi trenger av ny kompetanse fremover, særlig med tanke på å svare opp krav i konsesjonssøknaden.

I 2020 ble det satt i gang to prosjekter med ressurser fra IFE og NND:

Kompetanseløpet

For å sikre god kartlegging av hva som er nødvendig kompetanse, samt kunne jobbe videre med kompetanseutvikling for å møte fremtidige krav, er det opprettet et eget prosjekt; Kompetanseløpet. Målet for prosjektet er å avdekke alle krav til kompetanse som stilles gjennom ulike forskrifter og lovkrav (internasjonale via IAEA, i tillegg til norske lovkrav knyttet til sikkerhet, atomenergi, forurensning etc.), i

tillegg til generelle kompetansebehov knyttet til gjennomføring av alle oppgavene. Prosjektet vil også etablere rutiner og modeller for oppfølging av kompetanse hos de ansatte, slik at vi hele tiden ivaretar nødvendig tilegning og utvikling av ny kompetanse.

Atomakademiet

Det er planlagt å opprette en egen kompetanseportal; Atomakademiet, som skal ivareta formidling/tilbud av kompetansetiltak for ansatte, slik som interne/eksterne kurs, opplæringsprogram, e-læring, hospitering etc. Atomakademiet vil også ivareta krav til dokumentasjon for opplæring, sertifiseringer etc. Arbeidet med disse prosjektene fortsetter i 2021.

NND er godkjent lærebedrift

NND som arbeidsgiver og lærebedrift er medlem i Opplæringskontoret for offentlig sektor i Østfold. NND har en lærling på IKT servicefag, og har en avtale med IFE om at lærlingen også får en del av sin opplæring hos dem. De har større og flere systemer slik at bredden på opplæringen blir så optimal som mulig.

Kurs- og kompetanseutvikling av medarbeidere i NND

NND deltar årlig i kampanjen Nasjonal sikkerhetsmåned for å bevisstgjøre organisasjonen. Vi bruker intranett som opplæringsplattform i kampanjeperioden.

Alle ansatte og innleide konsulenter skal gjennomføre kurs i strålevern og dette gjennomføres jevnlig ved behov.

Ikke alle kurs, konferanser og studiebesøk har kunnet gjennomføres som planlagt p.g.a. covid-19, men en rekke ansatte har tilegnet seg kompetanse på ulike felter gjennom deltakelse på ulike kurs og webinarer som f.eks:

Grunnleggende prosjektledelse, strategisk kompetansestyring, sertifiseringskurs i offentlige anskaffelser, PRINCE2 Foundation, NEA Expert Roundtable on the International School of Nuclear Law: Hot topics, expert views, IFNEC-kurset "Understanding Deep Borehole Disposal Technology in the context of Spent Fuel and High-Level Radioactive Waste Disposal: History, Status, Opportunities and Challenges», temakurs innen Arbeidsrett og Arbeidsmiljøloven med virksomhetsoverdragelse som utgangspunkt og internkurs hos IFE i El-sikkerhet.

2. Planlegge dekommisjonering av de norske forskningsreaktorene

a. Konseptvalgutredning (KVU) Dekommisjonering av IFEs nukleære anlegg

NND fikk i oppdrag å bistå med kvalitetssikring (KS 1) av KVU trinn 2 Dekommisjonering av IFEs nukleære anlegg ved behov og bistå NFD med vurdering når kvalitetssikringen er overlevert.

KS1 trinn 2 ble levert til NFD av Atkins og Oslo Economics 7. mai 2020.

NND har i løpet av våren både gitt innspill til denne rapporten, og bistått NFD med innspill i prosessen før neste trinn i KVU-løpet som er at NND skal starte opp forprosjekt i 2021.

b. Etablering av programmet «Praktisk Dekom»

I juni ble den første samlingen for «Praktisk Dekom» avholdt i NNDs lokaler i Halden. I andre halvår ble ytterligere en fysisk samling avholdt, og senere to webinarer grunnet covid-19-situasjonen. På samlingene har deltakere fra mange faggrupper både i NND og IFE NUK Kjeller og Halden deltatt. Målet har vært å samle ansatte fra IFE NUK som jobber konkret og praktisk med anleggene; eksempelvis har ansatte fra kontrollrom, strålevern, mekanisk og elektrisk fra Halden og operasjoner, vedlikehold, radavfall og vern fra Kjeller deltatt.

Hovedmålet for programmet er læring og kompetanseoppbygging ved å tilrettelegge i den 'post-operasjonelle fasen' for fysisk dekommisjonering på en effektiv måte. Dette gjøres blant annet ved å identifisere, sette i gang og gjennomføre praktiske oppgaver som kan iverksettes innenfor gjeldende konsesjon og planarbeid/løsninger som må på plass for å kunne starte fysisk dekommisjonering når konsesjon for dekommisjonering foreligger.

Kunnskapen og idéene som identifiseres på samlingene skal resultere i videre hjelp, både i den praktiske planleggingen og de endelige avfalls- og dekommisjoneringsplanene. Internasjonal erfaring viser at det kan være vanskelig å omstille seg fra drift til dekommisjonering. Det krever at både ledelse og folk nedover i organisasjonen endrer tankesett. På disse samlingene er det derfor også fokus på hvordan de ansatte kan gjøre oppgavene de har i dag annerledes, og programmet vil tilrettelegge for fysisk dekommisjonering/pilotprosjekter der organisasjonen tilegner seg ny kompetanse, opplæring og bruk av verktøy for kommende oppgaver.

Programmet fortsetter i 2021.

c. Prosjekter

Det er startet opp en rekke strategisk viktige prosjekter for planlegging av dekommisjonering av anleggene på Kjeller og i Halden.

Av de større prosjektene vi har arbeidet med i 2020 kan nevnes:

NND har sammen med IFE startet et krevende arbeid med utredning for utskilling av infrastruktur på Kjeller og tilstandskontroll av alle nukleære anlegg i Halden, på Kjeller og KLDRA Himdalen. NND trenger mer kunnskap om bygg og eiendom. Dette vil bla. innebære innsamling av data, tilstandsvurderinger og full oversikt over rekkefølgen for demontering og riving, inklusive tidsplaner. Dette arbeidet vil intensifieres i 2021

NND har startet et innledende arbeid for å få oversikt over planprosesser og regulering vedrørendeetablering av nye anlegg, ombygging av eksisterende bygninger og regulering av områder. Arbeidet pågår parallelt for Halden og Kjeller, og vil videreføres i 2021.

NND er i prosess for å på sikt etablere en helhetlig infrastruktur for avfallsbehandling og mellomlagring av alt nukleært avfall. NND har etablert et prosjekt for å utvikle konsepter, kompetanseheving og beskrivelse av tekniske og sikkerhetsmessige krav, kapasitetsbehov og nødvendig infrastruktur som grunnlag for kommende investeringsbehov. Prosjektet vil sluttføres i 2021.

Fremdriften på flere av prosjektene er påvirket av covid-19, som har begrenset mulighetene for fysisk tilgang til anleggene og samhandling med nøkkelressurser hos IFE.

3. Behandling av brukt brensel og oppbevaring av radioaktivt avfall

a. Begrenset konseptvalgutredning (KVU) Behandling av brukt brensel

NND overlevert i juni 2020 en begrenset konseptvalgutredning (KVU) om behandling av norsk brukt reaktorbrensel til vår oppdragsgiver NFD. Denne utredning undersøker hvorvidt det norske atombrenselet bør behandles fysisk og eventuelt kjemisk for å klargjøre det for endelig forvaring i et deponi. Av Norge sitt rundt 16,5 tonn brukte atombrensel, er 11,5 tonn ustabilt, i form av at enten brenselet (10 tonn metallisk uran) eller kapslingen (1,5 tonn uranoksid innkapslet i aluminium) kan reagere med vann. Brukt brensel er høyradioaktivt avfall, hvilket betyr at det inneholder høye konsentrasjoner av radioaktivitet med lang halveringstid. NND sin anbefaling i utredningen er at kjemisk stabilisering av atombrenselet bør gjennomføres. Det er først og fremst på grunn av sikkerhetshensyn, og et ansvar for kommende generasjoner for å velge den per dato sikreste løsningen. Valg av behandlingsmetode for brukt brensel vil ha konsekvenser for valg av løsning for oppbevaring av brenselet.

b. Konseptvalgutredning (KVU) Oppbevaring av radioaktivt avfall

NND fikk i 2020 i oppdrag av NFD å utarbeide en konseptvalgutredning (KVU) om oppbevaring av norsk radioaktivt avfall. Denne utredningen skal vurdere forskjellige konsepter for oppbevaring av det norske radioaktive avfallet, inkludert det høyaktive brukte atombrenselet, i et samfunnsøkonomisk perspektiv. Denne utredningen skal etter planen leveres til NFD innen
1. desember 2022 (utsatt frist – tidligere juni 2021).
I forbindelse med utarbeidelsen av denne utredningen har NND fått utarbeidet en rekke tekniske rapporter fra det finske AINS Group og tyske BGE om forskjellige deponi alternativer, inkludert dype borehull. Sammen med våre internasjonale samarbeidsprosjekt med blant andre IAEA og ERDO vil dette

bidra til NND sitt beslutningsgrunnlag.
En delrapport med foreløpige kostnadsestimater ble levert til NFD 22. desember 2020, iht. oppdragsbrevet om KVU oppbevaring.

c. Utbedring av lagringsforhold av brukt brensel

Stavbrønnen

Av Norge sin totale mengde på 10 tonn metallisk brensel, ligger 3 tonn av dette brenselet lagret i Stavbrønnen på IFE sitt anlegg på Kjeller. Dette lageret tilfredsstiller ikke dagens sikkerhetsstandarder. Det har vært en høy prioritet fra både IFE og NNDs å finne en løsning på håndteringen av brenselet i Stavbrønnen. IFE og NND har i samarbeid kommet frem til at den beste løsningen for trygg håndtering av brenslet i dette lageret, vil være å transportere det til det svenske selskapet Studsvik for videre bearbeiding og håndtering i Sverige. Dette innebærer at Studsvik utvikler og bygger utstyr som på en trygg måte kan løfte ut brenselet fra Stavbrønnen, flytte det over i en internasjonalt godkjent transportbeholder, og transportere det til Studsvik i Sverige for videre undersøkelser og forbehandling.

Videre prosess for hva som skal skje med brenselet før endelig deponering i Norge er under utredning.

En løsning hos Studsvik krever en rekke avklaringer knyttet til ansvar og risiko, noe som har vært fokus for det arbeidet som NND har gjort i 2020. NND har vært underleverandør til IFE, slik at IFE som eier av brenselet, har kunnet inngå kontrakt med Studsvik. Avtalen mellom IFE og Studsvik ble inngått 28. januar 2021. Nødvendige tillatelser må på plass, før arbeidet med å frakte brenselet til Sverige kan starte.

d. Eliminering av høyanriket uran

NFD har bedt NND og IFE samarbeide for å finne løsninger med USA for behandling av høyanriket uran, thorium og plutonium og annet avfall det ikke finnes løsninger for. Andre mulige teknologitilbydere bør også vurderes. NFD ber om en avrapportering på framdrift og planer til 1. desember 2020. Rapportering må også inneholde en omtale av ansvarsforhold mellom NND og IFE.

U.S. Department of Energy's National Nuclear Security Administration's (NNSA) Office of Material Management and Minimization har foreslått for IFE metoder for behandling av høyanriket uran -thorium-materialer (HEU/Th). Ubestrålt materiale kan behandles ved IFEs anlegg på Kjeller (Met. Lab II), og et mobilt system (MMC), som skal bli fabrikkert i USA og transportert til Kjeller, er planlagt for behandling av brukt brensel. Prosessen involverer smelting av HEU-Th-materialer sammen med tilsetningsstoffer og matriksmaterialer (stål eller aluminium) for å produsere en metallisk form som ikke lenge er høyanriket, er mer spredningsbestandig og egnet for en fremtidig plassering i et deponi.

NND og IFEs vurdering er at det pr. i dag kun finnes denne løsningen for høyanriket uran blandet med thorium.

NND og IFE arbeider sammen på prosjektet og begge organisasjoner deltar på alle møter med NNSA.

NND og IFE har jevnlig dialog med og rapportering til NFD og Utenriksdepartementet (UD), og har dialog med NFD i forbindelse med utarbeidelser av avtalene mellom USA og Norge. IFE er konsesjonsholder og eier av alt materiale og har dermed ansvar for alle operasjoner på IFEs områder, inkludert utarbeidelse av sikkerhetsdokumentasjon og søknader til DSA.

I oktober 2020 underskrev partene (NNSA, NND ved direktør og IFE ved adm. direktør) en Statement of Intent, hvor de bekrefter sin intensjon om å samarbeide om å utvikle løsningen for IFEs materiale. Partnerne jobber også mot en Implementation Agreement, som er en avtale på regjeringsnivå mellom USA og Norge. Det kan bemerkes at begge disse avtalene gir partnerne rett til å trekke seg fra avtalen når som helst uten straff. Det arbeides i tillegg på en Detailed Plan for prosjektet som skal gi en detaljert oversikt over alle aktiviteter.

4. Tilstandsvurdering av KLDRA

NND har fått i oppgave å samarbeide med IFE om å foreta en full tilstandsvurdering av Kombinert lager og deponi for lav- og mellomradioaktivt avfall (KLDRA) for å vurdere om KLDRA kan benyttes til full kapasitet og hvilken kostnad ev. utbedringer vil ha. Vurderingen skal ferdigstilles innen 1. juni 2021. Prosjekt KLDRA ble startet i september 2020. Dette prosjektet omfatter blant annet en teknisk tilstands- og sikkerhetsanalyse som fokuserer på gjennomgang av sikkerhetsanalyse, sikkerhetsstudie og teknisk tilstand av anlegget slik det faktisk er etablert, regulert og driftet frem til dags dato.

5. Deltakelse i relevante internasjonale fora for kompetanse, samarbeid og kunnskapsutvikling

NND skal delta i relevante internasjonale fora for kompetanse, samarbeid og kunnskapsutvikling.

Fagråd

NND har opprettet et internasjonalt fagråd med deltagere fra blant annet England, Sverige og Danmark. I 2020 ble det gjennomført to møter med fagrådet; et i Halden i januar og et digitalt i september. Fagrådet har blant annet gitt innspill i forbindelse med utarbeidelse av NND sin helhetlige strategi for radioaktivt avfall.

IAEA-prosjekt om borehull

NND deltar i et IAEA-ledet prosjekt om deponering av radioaktivt avfall i borehull. NND har bl.a. satt IAEAs prosjektleder i forbindelse med norske og internasjonale eksperter, som har gjennomført utredninger av problemstillingen på oppdrag for NND. Deltakelse i prosjektet har tilført NND stor verdi i form av internasjonalt nettverk.

NND og European Repository Development Organization (ERDO)

NND er medlem i European Repository Development Organization (ERDO). Arbeidet i ERDO fokuserte i 2020 på å igangsette felles samarbeidsprosjekter og på å etablere ERDO som en formell organisasjon i stedet for en uformell arbeidsgruppe. NND leder et prosjekt om borehullsdeponi og deltar i et prosjekt om karakterisering av historisk avfall. I januar 2021 ble ERDO etablert som en formell organisasjon, ved at det ble registrert i det nederlandske virksomhetsregisteret. Styret i ERDO består av representanter fra COVRA (Nederland), Dansk dekommisjonering og NND.

I september arrangerte NND en digital 2-dagers konferanse om borehullsdeponi, i regi av ERDO-prosjektet om samme tema. Internasjonale eksperter fra flere land deltok.

6. Risikovurdering – opprydding innen nukleær sektor

For å oppnå en større forståelse av risiko i oppryddingen har NND og IFE gitt en beskrivelse av overordnede risikoer.

NND gjennomførte sammen med IFE en risikovurdering av oppryddingen innen nukleær sektor i Norge. Denne risikovurderingen viste at de største utfordringene er koblet til avfallshåndtering og konsesjonssøknader. De viktigste tiltakene NND bør har fokus på i forhold til sikkerhet er å:

- Videreutvikle system for verdivurdering av informasjon og dokumenter
- Etablering av effektive og forutsigbare beslutningsprosesser hos departementene og DSA
- Etablering av ledelsessystem og søknad om konsesjon

7. Behovsvurdering infrastruktur Kjeller

Etter oppdrag fra NFD har IFE og NND igangsatt prosjektet «Behovsvurdering Infrastruktur Kjeller» som skal vurdere behov og kostnader for infrastruktur på Kjeller for å muliggjøre utskillelse av det nukleære sikkerhetskontrollerte området og overføring av dette til NND.

Rapporten skal ta utgangspunkt i kravene til vann, avløp, strøm, nødstrøm, IKT, avfallshåndtering etc., som er nødvendig for å ivareta konsesjonsvilkårene for de nukleære anleggene etter overdragelsen til NND. I 2020 ble det gjennom en av NNDs rammeavtaler inngått en avtale med Norconsult for å utføre oppdraget og oppstartsmøte og ukentlige prosjektmøter er igangsatt.

Frist for ferdigstillelse av rapport og oversendelse til NFD er 1. april.2021, men fremdriften i dette prosjektet er redusert pga. covid-19-pandemien og tilgang på anlegg og nøkkelressurser. Det antas derfor at vurderingen først kan ferdigstilles mot slutten av året.

8. Sikkerhet og beredskap

I 2020 har sikkerhet- og beredskapsarbeidet fokusert på følgende:

- Nasjonal Begrenset Nett (NBN) er på plass og i bruk.
- Krisehåndteringsverktøyet CIM er valgt. Det er rekruttert en sikkerhetsleder som har tung kompetanse på CIM og beredskap- og krisehåndtering. Det vil videre være fokus på å få etablert krisehåndteringsverktøyet i 2021.
- I løpet at 2020 er det innført flere IKT-sikkerhetsløsninger for brukere og enheter. En del av dette er verktøy som støtter merking av informasjon med sin verdi. Det er innført sentrale varslingssystemer for IKT-sikkerhet, tofaktorautentisering, innført sikkert utskrift, lagt på flere tekniske sikkerhetsmekanismer på våre enheter og knyttet til våre brukere.
- Det har blitt gjennomført tabletop-øvelser innen reise- og informasjonssikkerhet. Dette har resultert i endring i oppsett på digitale medier som benyttes på reise. Erfaringer fra øvelser har blitt gjennomgått med alle ansatte i personalmøter.
- Det er inngått avtale med leverandør for gjennomføring av bakgrunnssjekk på alle ansatte, innleid personell og underleverandører.
- Det gjennomføres autorisasjonssamtaler med alle ansatte og innleid personell, uavhengig av om de kommer i kontakt med gradert informasjon eller ikke. Årsaken til dette er å sikre tydelig fokus på sikkerhet i hele organisasjonen.
- For å sikre compliance med krav NND er underlagt, er det gjennomført GAP-analyser for å identifisere hvilke krav NND pr. nå tilfredsstiller og hva som må etableres. Tiltaksplaner er under utarbeidelse.

9. Opprydding etter Søve gruver

NFD har bedt om at NND i 2020 skal arbeide med å forberede og starte gjennomføring av oppryddingen etter virksomheten til statsaksjeselskapet AS Norsk Bergverk ved Søve i Telemark.

Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet (DSA) anser at aktivitetsnivået i området er så høyt at det må gjennomføres permanent sikring av deler av restmaterialet, og påla NFD den 14.3.2014 om å finansiere og gjennomføre opprydningen. Fra årsskiftet 2020 fikk NND ansvaret fra NFD for oppryddingsarbeidet.

Avfallet fra tidligere Søve gruver inneholder naturlig radioaktivt materiale med lav aktivitet, men deler av materialet overskrider grensen som Forskrift om radioaktiv forurensning og avfall setter for hva som skal regnes som radioaktivt avfall.

I produksjonen av ferroniob ble de naturlige grunnstoffene uran og thorium konsentrert opp til en unaturlig høy konsentrasjon i slagget som ble deponert i området. I dag er slagget blandet med andre materialer og er delvis tildekket.

I juni 2020 gjennomførte NND en befaring på stedet med politikere og administrasjon i Nome kommune og Vestfold og Telemark fylkeskommune. Høsten 2020 gjennomførte NND en dialogkonferanse med potensielle leverandører som kan tilby en helhetlig løsning, som inkluderer å fjerne de radioaktive massene og deponere disse i et godkjent deponi.

NND planlegger å gjennomføre en anbudskonkurranse i 2021 med mål om å velge en leverandør til dette oppdraget.

10. Kommunikasjon

Det er et stort behov for både ekstern og internkommunikasjon, og vi har i 2020 jobbet videre med å bygge opp NNDs kommunikasjonsfunksjon.

Lokaliseringsprosesser

Vi har arbeidet med å forberede lokaliseringsprosessene som NND skal gjennomføre både når det gjelder etablering av midlertidige lagre og etablering av nødvendige deponier med tilhørende anlegg.

Kommunikasjon med interessenter

På tross av covid-19-situasjonen gjennomførte NND i høst en innvielse av nye lokaler med et begrenset antall gjester og iht. gjeldende smittevernregler. Vi fortsatte også arbeidet med å informere bredt om etatens oppgaver og sammen med IFE gjennomførte vi presentasjoner for stortings-, fylkes- og kommunepolitikere fra Høyre, Arbeiderpartiet, Senterpartiet og MDG, som på forespørsel hadde bedt om mer informasjon om vårt arbeid. Vi gjennomførte regelmessige møter med referansegruppen for nasjonale NGOer.

NND ønsker å ha god dialog med både eksisterende og potensielle vertskommuner til nukleære anlegg, og har i 2020 prioritert å få på plass faste møterekker med eksisterende og interesserte vertskommuner. Det er opprettet faste møtestrukturer med Lillestrøm og Halden kommune, og i tillegg gjennomført behovsprøvde møter med andre aktuelle kommuner.

Felles redaksjonskomité NND og IFE

I 2020 har vi gjennomført månedlige møter i redaksjonskomiteen der NND og IFE prioriterer og samordner kommunikasjonsarbeidet. I redaksjonskomitéen deltar direktør NND og ass. direktør IFE sammen med kommunikasjonsressurser fra NND og IFE. Redaksjonskomiteen koordineres av NND.

Videreutvikling og forvaltning av digitale kanaler og informasjonsmateriell

Kommunikasjonsavdelingen har jobbet videre med utvikling og forvaltning av våre digitale plattformer, innholdsproduksjon og profilering. NND bruker Facebook og LinkedIn som sine prioriterte SoMe-kanaler. Vi har startet planleggingen av et felles NND-IFE trykt magasin med planlagt utgivelse innen sommeren 2021. Dette er noe av det vi har produsert gjennom året:

- Artikler til publisering i alle kanaler
- Animasjonsfilm på norsk og engelsk
- Ny grafisk profil og dokumentmaler
- Dekor av NNDs kontor- og møtelokaler
- Rekrutteringskampanje ved hjelp av innholdsmarkedsføring digitalt og print
- Lansering av ny nettside med integrert løsning for nyhetsbrev
- Videreutvikling av felles intranett IFE og NND, inkludert kulturbyggende aktiviteter
- Brukerundersøkelse intranett

Tabell 3. De ti mest leste sidene på www.nnd.no i 2020. Kilde: Google Analytics

Side	Sidevisninger
/nnd.no (2019: 8737)	13419
/om-nnd/ledige-stillinger/	4883
/om-nnd/medarbeidere/	3429
/om-nnd	2675
/om-nnd/publikasjoner/	1589
/about-nnd	1547
/vi-onsker-oss-nye -kolleger-sjekk-vare-ledige-stillinger	906
/nyheter	893
/om-nnd/anskaffelser	847

Medieomtale

Antall omtaler av «Norsk nukleær dekommisjonering» i norske medier sammenlignet med 2019 har nær doblet seg, men det er foreløpig ikke massiv medieomtale knyttet til etatsnavnet. Interessen er størst i lokalmedier som dekker områdene hvor vi har virksomhet, og i fagblader (teknisk/avfall). Vi har også hatt noen omtaler i engelskspråklige medier som World Nuclear News, særlig knyttet til inngåelse av avtaler med internasjonale konsulentfirmaer.

Tabell 4. Artikler i norske medier (web, papir, TV/radio) i 2020 med treff på navnet «Norsk nukleær dekommisjonering». Kilde: Retriever.

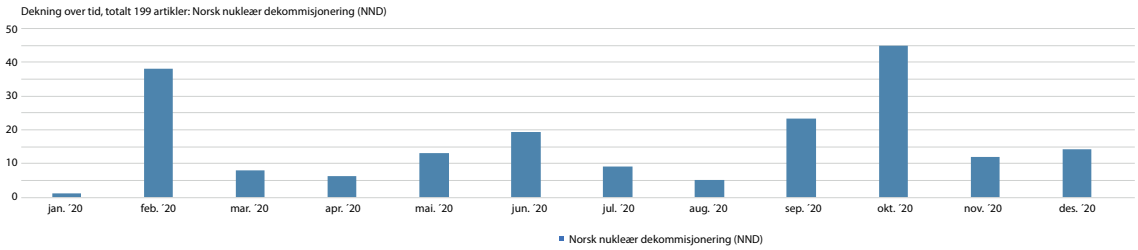

Del IV

Styring og kontroll i virksomheten

Styring og kontroll i virksomheten

Nærings- og fiskeridepartementet vil samarbeide med NND om å utvikle et helhetlig mål- og resultatstyringssystem (MRS), på tidspunkt for virksomhetsoverdragelse av IFEs nukleære virksomhet.

Utgangspunktet for vår styring av NND er per dato Hovedinstruks av 7.2.2018 og årlige tildelings og oppdragsbrev brev med evt. tillegg fra Nærings- og fiskeridepartementet.

Som offentlig etat, styrer og kontrollerer vi arbeidet innenfor rammen av en rekke lover og forskrifter.

Det arbeides med å etablere et risiko- og prosessbasert virksomhets- og ledelsessystem. Store deler av dette systemet vil være operativt i løpet av Q2 2021.

Det arbeides med kartlegging av nødvendige roller, ressurser og kompetanse for å oppfylle krav i en kommende konsesjon fra DSA for drift og dekommisjonering av nukleære anlegg, samt etablering av en nødvendig kjerneorganisasjon for å løse NNDs samfunnsoppdrag generelt. Iht. vedtatt oppgavestrategi skal NND ha nødvendige ressurser og kompetanse til å på en god måte bestille og lede i samspill med bruk av markedet. Oppsummert være i stand til å være en krevende, kompetent kunde og samtidig ivareta alle krav til sikkerhet og offentlig forvaltning.

NND har sikkerhet som en prioritert oppgave, og jobber videre med å bygge en god sikkerhetskultur. NND har faste og hyppige ledermøter hvor status og prioriteringer av viktige arbeidsoppgaver har fast plass på agendaen, og referatføres.

NND vurderer samlet sett at vi opererer innenfor akseptabel risiko og har tilfredsstillende styring med og kontroll på virksomheten, men at det fortsatt er noen utfordringer, for eksempel når det gjelder:

- kunnskap om verdivurdering av informasjon, og de krav sikkerhetsloven mm stiller
- kunnskap rundt håndtering av offentlighetsloven, og de krav denne stiller
- etablering av tilstrekkelig kapasitet og kompetanse innenfor offentlige anskaffelser
- evne til å rekruttere til spesifikke stillinger
- modellen med to parallelle organisasjoner (IFE og NND), som gjør det krevende å planlegge prosjekter og budsjetter på en realistisk måte
- kunnskap om og systemer for å kunne jobbe strukturert innenfor de rammer nasjonal lovgivning og internasjonale anbefalinger setter for nukleær virksomhet
- utviklingen av rollen som en kompetent bestiller, opp mot bruk av eksterne ressurser

Sikkerhet

En hjørnestein i Norsk nukleær dekommisjonerings styring og kontrollvirksomhet er at vi er en sikkerhetsorganisasjon. Det innebærer at vi i alt vårt arbeid er observante på de risikoer vi har og iverksetter tiltak for at de potensielt negative konsekvensene som kan oppstå, ikke skal oppstå.

Sikkerhet er et viktig moment i NNDs bedriftskultur og god sikkerhetskultur skal være grunnpilaren i virksomheten. Dette er et viktig prinsipp som NND jobber med å bygge inn i ledelsessystemet på alle nivåer.

For å bygge opp en solid sikkerhetskultur er ulike temaer innen sikkerhet tema på alle leder- og personalmøter.
NND har et BESKYTTET område for oppbevaring av gradert informasjon. Det er utarbeidet målarkitektur for IKT-sikkerhet for applikasjoner og infrastruktur. Tilknyttet dette er det laget krav til IKT-sikkerhet som skal benyttes i alle anskaffelser av IKT-løsninger.

Økonomistyring

NND har etablert gode systemer for økonomistyring og oppfølging gjennom året. NND arbeider med verktøy og modeller som skal gi bedre grunnlag for realistiske budsjetter, herunder kostnadsberegninger på store prosjekter og periodisering over flere år.

Lønn og regnskapssystem

NND er fullservicekunde hos Direktoratet for økonomistyring (DFØ) og bruker SAP, Basware og UBW som system for lønn og regnskap.

Arkiv og dokumentstyring

Et Noark 5-godkjent arkivsystem ble implementert i 2020. Vi har en funksjonsbasert arkivnøkkel som er godkjent av Arkivverket. Bevarings- og kassasjonsplan er under arbeid. Vi publiserer postjournal på vår nettside, og det vil innføres E-innsyn våren 2021.

Anskaffelser og rammeavtaler

Som statlig virksomhet er NND underlagt Lov om offentlige anskaffelser. NND har styrket egen kompetanse på fagområdet det siste året med rekruttering av seniorrådgiver på innkjøp.

I tillegg benyttes rammeavtale for ekstern bistand til gjennomføring av anskaffelser og/eller til juridisk bistand.

I løpet av året er det gjennomført flere markedsdialoger, anskaffelser og rammeavtaler blant annet innenfor teknisk bistand med både nasjonale og internasjonale bedrifter. NND vil være en betydelig offentlig bestiller i mange år framover med til dels store og utfordrende anskaffelser og behov for tjenester fra nasjonale og internasjonale aktører.

Likestilling

Tabell 6. Likestilling

	År	Menn i pst.	Kvinner i pst.	Antall totalt	Kvinners lønn av menns
Totalt i virksomheten	2018	57%	43%	7	86,9%
	2019	67%	33%	15	94,7%
	2020	**60%**	**40%**	**20**	**104,8%**
Direktør	2018	100%	0%	1	0
	2019	100%	0%	1	0
	2020	**100%**	**0%**	**1**	**0**
Avdelings-ledere	2018	50%	50%	4	102,3%
	2019	60%	40%	5	109,7%
	2020	**67%**	**33%**	**7**	**110,9%**
Rådgiver, seniorrådgiver	2018	50%	50%	2	100%
	2019	67%	33%	9	94,5%
	2020	**45%**	**55%**	**11**	**108,1%**

Det er liten lønnsforskjell i virksomheten basert på kjønn

	Antall tilsatte	Deltid		Midlertidig ansettelse		Foreldre-permisjon		Sykefravær	
År	totalt	M%	K%	M%	K%	M%	K%	M%	K%
2018	7	29%	14%	14%	0%	0%	0%	0	0
2019	15	0%	0%	0%	0%	0%	0%	1,28%	9,12%
2020	20	0%	0%	0%	5%	0%	0%	1,8%	3,6%

Slik setter vi inkluderingsdugnaden ut i livet

Som nyetablert etat i 2018, startet NND arbeidet for å innfri målet om at minimum fem prosent av nyansettelser i staten skal være personer med nedsatt funksjonsevne eller hull i CV-en. Med en andel på 0 prosent oppnådde vi ikke 5 %-målet i 2020. Dette skyldes i hovedsak svært få søkere i målgruppen, hvorav ingen av disse ble vurdert til å oppfylle de faglige kvalifikasjonskravene til stillingene. I etableringen av rutiner for rekruttering og ansettelse har vi vektlagt større bevisstgjøring for å vurdere søkere på bakgrunn av dette. NND har til nå ikke rekruttert noen inn i et trainee-program i de to årene vi har eksistert.

NND er fortsatt under oppbygging, og vi erfarer i større og større grad kompleksiteten av vårt store samfunnsoppdrag, og med det hvor spesifikk kompetanse vi trenger på flere av våre fagområder.

I våre rekrutteringer til de fleste fagspesifikke stillinger har vi erfart at det er krevende å finne riktig kvalifikasjoner og kompetanse. Vi har også lært og blitt mer bevisst behovet for å kunne autorisere og sikkerhetsklarere kandidatene som tilsettes i våre ulike stillinger til ulike nivåer.

HR har et særskilt fokus på dette og er som fast rutine delaktig i samtlige rekrutteringer. Da vi skal gjennomføre bakgrunnssjekk på alle som skal jobbe hos oss, oppleves det som kryssende krav å ansette noen med hull i CV. Bakgrunnssjekk vil heretter være en fast del av rekrutteringsprosessen. De ansatte må kunne autoriseres til minimum B (Begrenset).

Andel nyansatte med nedsatt funksjonsevne eller hull i CV-en

Det ble gjort 5 faste nyansettelser i 2020. Ingen av disse var fra målgruppen for inkluderingsdugnaden.

Ansettelser	2020
Nyansettelser totalt	5
Nyansatte i målgruppene	0
Andel nyansatte med nedsatt funksjonsevne eller hull i CV'en	0

Risikobilde

Virksomhetsoverdragelse
Virksomhetsoverdragelse kan ikke gjennomføres før nødvendige konsesjoner og driftstillatelser er gitt fra Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet (DSA), og NND er satt i stand til å overta ansvaret for IFEs nukleære sektor. Jo lengre tid overgangsperioden mot virksomhetsoverdragelsen tar, jo større sannsynlighet er det for økte kostnader, sløsing av ressurser, tap av nødvendig kompetanse og usikkerhet og mangel på motivasjon hos de ansatte. Dette kan igjen øke risikoen for feilprioriteringer og utgjøre en økt sikkerhetsrisiko.

Sikkerhet
I løpet av året har det vært noen sikkerhetshendelser. Noen ligger utenfor NNDs kontroll, mens i andre tilfeller ligger årsaken internt. Det er sett en økt kunnskap om forebyggende sikkerhet mot slutten av året. De tekniske sikkerhetsløsningene bidro til å avdekke IKT-hendelser, der NND var i stand til å avverge konsekvenser gjennom de tiltak som er innført. Ingen av hendelsene har resultert i kompromittering av sensitiv informasjon etter hva NND er kjent med.

Gjennom året har informasjonssikkerheten blitt gradvis bedre. Men det er fremdeles behov for mer trening i forskjellene på offentleglova sine unntaksbestemmelser, sikkerhetsloven og beskyttelsesinstruksen. Det prioriteres at organisasjonen får mer trening på verdivurdering av informasjon og trening i hvordan disse skal beskyttes.

Kommunikasjon

Skepsis, uro og lite kunnskap hos publikum
IAEAs rapporter om internasjonale erfaringer viser at selv om det finnes sikre løsninger for lagring av radioaktivt avfall, har publikum en vedvarende skepsis og uro som vanskeliggjør eller forhindrer etablering av tilgjengelige løsninger. Her ligger NNDs i særklasse største kommunikative utfordring. Klarer vi ikke å oppnå en bred aksept og tillit i samfunnet, utgjør dette en risiko for at NND ikke evner å fullføre oppgavene som angis i NNDs hovedinstruks.

For å møte denne utfordringen må NNDs kommunikasjonsarbeid være i stand til å tidlig sette agendaen og gi relevant informasjon til mange ulike interessenter i forkant av viktige beslutninger. Dette vil bl.a. innebære å bygge langsiktige relasjoner og jobbe aktivt over tid.

Tap av tillit og omdømme
NND kan miste tillit og omdømme hvis det vi kommuniserer oppfattes som å ikke stemme med virkeligheten, hvis det skulle forekomme uønskede hendelser innenfor vårt ansvarsområde eller sikkerheten ikke oppfattes som god nok. Gitt atomanleggenes alder og karakter (forskningsreaktorer)

viser internasjonal erfaring at det er sannsynlig at det dukker opp ting som ikke er i tråd med dagens regelverk. Derfor må NND ha god beredskap for å klare krisekommunikasjon og arbeide proaktivt med å opplyse om at vi forventer det uventede.

Spredning av feilinformasjon eller ensrettet informasjon

NND kan ikke kontrollere hvordan publikum eller interessegrupper omtaler NND og jobben vi skal gjøre, i sosiale medier og andre nettforum. Dette medfører risiko for spredning av feilinformasjon, og kan igjen føre til tillits- og omdømmetap. Dette er en generell utfordring i dagens medielandskap.

Organisatoriske forhold og kompetanse

Risiko for å ikke finne rett kompetanse

I sin oppbygging av organisasjonen og planarbeidet knyttet til konsesjonskrav, samt kompleksiteten i det unike oppdraget vi står ovenfor, har NND fokus på å rekruttere nøkkelfunksjoner og spesialistkompetanse. Operativ driftskompetanse vil komme i virksomhetsoverdragelsen fra IFE. Mye av fagkompetansen knyttet til dekommisjonering er lite tilgjengelig da dette er arbeid som ikke tidligere er utført i Norge. Å rekruttere utenlandsk arbeidskraft til denne type faglige nøkkelfunksjoner er til dels utfordrende på grunn av krav til sikkerhetsklarering. Det anses dermed som en relativt stor risiko for å ikke finne rett kompetanse.

Risiko for feilrekrutteringer

NND har nå på plass god kompetanse på rekruttering med gode prosesser, samt gode rutiner ved innfasing ved oppstart der tett oppfølging er viktig. Ved behovsvurdering av stillinger utarbeides det gode stillingsbeskrivelser for å sikre tydelige mål og oppgaver ved stillingene. Alle stillinger behandles i ansettelsesråd før utlysning og etter innstilling. Risikoen for feilrekrutteringer anses som relativt lav.

Risiko for at IFE taper kritisk kompetanse

NND er bevisste på at IFE har medarbeidere med nødvendig kompetanse for å få til en god dekommisjonering. Vi har jevnlig dialog med IFE om risikoen for tap av nødvendig kompetanse, og har deltatt på ulike møter og samlinger i regi av IFE. NND vil så langt som mulig bistå IFE i arbeidet med å sikre nødvendig kompetanse, men ser at det viktigste tiltaket er et felles målbilde kombinert med en så kort og forutsigbar overgangsperiode som mulig.

Noe tap av kompetanse må regnes med, men kan også gi muligheter. Det er viktig med nær kontakt og samhandling med IFE rundt IFEs egne organisasjonsprosesser.

Administrative risikoer

Vi har erfart at de lover og regelverk som statlige etater er pålagt å følge kan være krevende for en liten nystartet etat. Vi har blant annet fått på plass et arkivsystem og vil tidlig i 2021 få på plass E-innsyn. Ledelsessystemet er under implementering.

NND er bevisst behovet for, og utfordringene ved, offentlige anskaffelser. NND har derfor prioritert å styre teamet som arbeider med anskaffelser med å ansette en seniorrådgiver på innkjøp. Vi har også rammeavtale om faglig og juridisk støtte fra ekstern part for anskaffelser.

Risiko koblet til økonomistyring

Det er høyt prioritert å ha god kompetanse og gode rutiner for økonomistyring da dette er et saksfelt der vi ser både store risikoer og muligheter. Vi har styrket fagområdet med å ansette en økonomileder. Konsekvensen ved avvik er fortsatt begrenset, men økende. For å redusere risikoen for merforbruk er det etablert egne rutiner og verktøy, som bidrar som et støtteverktøy for prognoser og prioritering. Det vil framover være fokus på systemer som gir bedre grunnlag for budsjettering og periodisering av kostnader for prosjekter som går over flere år. Anskaffelser, økonomistyring og forretningsforhold mot tredjepart (NDA/konfidensialitet) har oppmerksomhet.

Covid-19

For å håndtere driften av virksomheten under pandemien, opprettet vi et eget koronautvalg som styres av administrasjonsavdelingen. I dette arbeidet foretar vi risikovurdering og oppdaterer egne tiltak jevnlig i tråd med de til enhver tid gjeldende nasjonale retningslinjer. Vi har også etablert egne hygiene- og smittevernregler i tillegg til de nasjonale, slik at vi kan ha noe tilstedeværelse på kontoret ved behov.

Covid-19-situasjonen har gitt oss flere utfordringer.
Felles samlinger med våre ansatte hos NND og IFE har ikke vært gjennomført som planlagt på grunn av covid-19. Det gjør arbeidet med å bygge felles bedriftskultur vanskelig.

Naturlig samhandling på tvers av avdelinger og fag er utfordrende å opprettholde digitalt. Konkret samarbeid mellom NND og IFE har ikke bli gjennomført som planlagt, da tilgang til IFEs lokaler og anlegg ikke er gjort mulig på grunn av covid-19 og beredskapstiltakene som IFE har vært nødt til å iverksette.

Noen planlagte kompetansetiltak er vanskelige å gjennomføre siden ikke all kompetanseheving egner seg for digital gjennomføring.

En rekke kurs, konferanser, studiebesøk og informasjonsmøter har ikke kunnet gjennomføres som planlagt.

Fremdriften på flere av prosjektene er påvirket av
covid-19, gitt de begrensede mulighetene for fysisk tilgang til anleggene.

Del V

Vurdering av fremtidsutsikter

Vurdering av fremtidsutsikter

For å lykkes med NNDs krevende samfunnsoppdrag må vi etablere løsninger, kompetanse og industrianlegg som oppfattes som samfunnsøkonomiske, nødvendige og sikre. Oppdraget skal løses på en trygg, troverdig og ansvarlig måte.

NND har i løpet av 2020 bygget opp viktig kompetanse, og økt tilgjengelige ressurser. Ressursene er økt gjennom ansettelser, samarbeid med IFE og inngåelse av rammeavtaler med eksterne leverandører. Dette vil, sammen med en videreutvikling av det gode samarbeidet med IFE, danne et godt grunnlag for å løse etatens prioriterte oppdrag fra NFD.

Samfunnsoppdraget med å rydde opp etter Norges atomprogram på en sikker og kostnadseffektiv måte er komplekst og krevende. På mange måter blir kompleksiteten større jo dypere man går inn i problemstillingene. Oppdraget bærer ved utgangen av 2020 preg av mange interne avhengigheter, mange parallelle prosesser og på en del områder manglende kunnskapsgrunnlag om anleggenes reelle tilstand. NND ser et økende behov for at det tas noen sentrale beslutninger, selv under noe usikkerhet, for å redusere disse avhengighetene og redusere antall parallelle prosesser.

NND er godt fornøyd med Stortingsmeldingen om trygg nedbygging av norske atomanlegg og håndtering av atomavfall, og mener den kommende behandlingen av denne er viktig for å sikre forankring for et arbeid som vil strekke seg over mange tiår. NND ser et behov for at stortingsmeldingen suppleres med en nasjonal gjennomføringsstrategi, med klart definerte beslutningspunkter.

Oppdraget med å endre fokus fra drift til kommende dekommisjonering fikk noe mer krevende rammebetingelser gjennom de nye krav og pålegg IFE fikk i forbindelse med ny innstilling til konsesjon for Haldenreaktoren. Disse oppfattes som relevante og nødvendige, men innebærer samtidig at IFE fikk en krevende oppgave med å heve standarden og sikkerheten på anlegg i drift betydelig. En konsekvens av dette er at IFE må prioritere og øke sine ressurser inn mot disse kravene, og i mindre grad har mulighet for å bruke ressurser inn mot kommende dekommisjonering. NND må derfor i større grad øke egen kompetanse og egne ressurser. Tilgang på nøkkelressurser, anlegg og dokumentasjon fra IFE er i økende grad en flaskehals for NNDs fremdrift, en utfordring som bare i noen grad kan avbøtes med økte ressurser hos NND. Covid-19-pandemien har selvsagt forsterket denne problemstillingen gjennom 2020.

Den eksisterende situasjonen i en modell med to parallelle organisasjoner gjør det krevende å planlegge prosjekter og budsjetter på en realistisk måte inn mot årsbudsjetter. IFE og NND samarbeider godt for å forbedre dette, men NND vurderer at både utvikling av en felles sikkerhets- og bedriftskultur, fremdrift, fokus, planlegging og budsjettering først vil kunne bedres i vesentlig grad etter at en virksomhetsoverdragelse faktisk er gjennomført.

Opprettelsen av NND vil endre og redusere departementets styringsbehov og dialog med IFE, da de fleste statlige oppdrag og midler på det nukleære området nå kanaliseres gjennom NND. Samtidig er samfunnsoppdraget med å rydde opp etter 70 år med nukleær virksomhet så komplekst og krevende at NFDs eierstyring av NND og IFE, samt rollen som koordinerende departement, vil være avgjørende for fremdrift, gode beslutninger og kostnadseffektivitet i mange år fremover.
Et avgjørende forhold for å lykkes, både på kort og lang sikt, er god samhandling med Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet (DSA). DSA har viktige roller som både veileder og tilsynsmyndighet innenfor spørsmål om blant annet sikkerhet og miljø. Det er derfor avgjørende at både DSA og NFD har nødvendig kompetanse og nødvendige ressurser, samt at det er bred aksept i samfunnet for oppgavens kompleksitet, varighet og kostnad.

Ved inngangen til 2020 vurderer NND at kostnaden som et minimum vil ligge rundt 21 - 25 mrd. kroner. Dette er imidlertid fortsatt et usikkert estimat med betydelig risiko for ytterligere økning.

Oppdraget vil imidlertid ikke bare gi kostnader, men har potensial til å gi merverdi for de kommuner hvor NND har sine anlegg og sin virksomhet, næringsutvikling utenfor NND, trygge arbeidsplasser i minst 20 – 30 år innenfor mange felt, forskning og utvikling, og behov for opplæring og utdanning.

Det må på kort sikt etableres nye mellomlagre, og på lengre sikt etableres et nytt nasjonalt anlegg for samlokalisering av mottak, behandling, mellomlagring og deponering av avfall og brukt brensel.
Hvis lokalsamfunnet griper mulighetene, kan oppdraget gi store positive ringvirkninger og merverdi for vertskommunene.

Del VI
Årsregnskap

Ledelseskommentar

Formål

Årsregnskapet utgjør del VI i årsrapporten til Nærings- og fiskeridepartementet. Norsk nukleær dekommisjonering (NND) er underlagt Nærings- og fiskeridepartementet og fører regnskap i henhold til kontantprinsippet. Det vises til prinsippnoten.

Bekreftelse

Årsregnskapet er avlagt i henhold til bestemmelser om økonomistyring i staten, rundskriv R-115 fra Finansdepartementet og krav fra Nærings- og fiskeridepartementet. Jeg mener regnskapet gir et dekkende bilde av NNDs disponible bevilgninger, regnskapsførte utgifter, inntekter, eiendeler og gjeld.

Vurderinger av vesentlige forhold

I 2020 har NND en samlet tildeling på utgiftssiden på 162,9 millioner kroner. NND har hatt samlede utgifter på 76,9 millioner kroner som gir en mindreutgift på 86,0 millioner kroner og utnyttelsesgrad på 47 % av bevilgningen. Mindreutgiften for post 01 driftsutgifter er på 5,7 millioner kroner, hvorav 2,0 millioner kroner søkes overført til neste år i henhold til beregninger i note B. Mindreutgiften for post 21 ble på 79,7 millioner kroner. Posten er overførbar og søkes overført til 2021.

Det er gitt en bestillingsfullmakt på 165 millioner kroner knyttet til inngåelse av avtale om behandling av brukt brensel. Det er ikke gjort bruk av bestillingsfullmakten i 2020.

På inntektskapittel 3907 post 01 er det i tildelingen fastsatt et inntektskrav på 36,4 millioner kroner i forbindelse med overføring av dekommisjoneringsfond fra Stiftelsen Institutt for energiteknikks dekommisjoneringsfond. Regnskapet viser en inntekt på 36,2 millioner kroner i 2020. Resterende del av dekommisjoneringsfondet, 0,4 millioner kroner, overføres i 2021 i forbindelse med avslutning og avvikling av fondet og stiftelsen.

Artskontorapporteringen viser utgifter til drift og investeringer på 76,4 millioner kroner hvorav utbetalinger til lønn og sosiale utgifter er på 20,2 millioner kroner mot 12,7 millioner kroner foregående år, jfr. note 2 Lønnsandelen av driftsutgiftene er på 27 %. Dette er lavt i en statlig virksomhet og har sammenheng med at NND har vært i en oppbyggingsfase med få ansatte og lave lønnsutgifter. Utgifter til tjenestekjøp er på 47,5 millioner kroner og omfatter tjenestekjøp til utredninger og rapporter, juridiske honorarer og bistand ved anskaffelser.

Avviket mellom budsjett og regnskap har sammenheng med endrede forutsetninger for kontraktinngåelse og oppstart av avtaler, endret framdrift og gjennomføring av prosjekter og tiltak, samt at tilgang på personell og etablering av kontrakter og rammeavtaler har tatt lengre tid enn antatt. Covid-19 pandemien har i tillegg medført redusert aktivitet og begrenset tilgang til anlegg og lokaler.

Riksrevisjonen er ekstern revisor. Revisjonsberetning antas å foreligge i løpet av 2. kvartal 2021.

Halden, 02.februar 2021

Pål Mikkelsen
Direktør, Norsk nukleær dekommisjonering

Prinsippnote til årsregnskapet

Årsregnskap for Norsk nukleær dekommisjoneringer (NND) er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten ("bestemmelsene"). Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.1, nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115 av desember 2019 og eventuelle tilleggskrav fastsatt av Nærings- og fiskeridepartementet.

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen og artskontorapporteringen er utarbeidet med utgangspunkt i bestemmelsene punkt 3.4.2 – de grunnleggende prinsippene for årsregnskapet:

a. Regnskapet følger kalenderåret
b. Regnskapet inneholder alle rapporterte utgifter og inntekter for regnskapsåret
c. Utgifter og inntekter er ført i regnskapet med brutto beløp
d. Regnskapet er utarbeidet i tråd med kontantprinsippet

Oppstillingene av bevilgnings- og artskontorapportering er utarbeidet etter de samme prinsippene, men gruppert etter ulike kontoplaner. Prinsippene samsvarer med krav i bestemmelsene punkt 3.5 til hvordan virksomhetene skal rapportere til statsregnskapet. Sumlinjen "Netto rapportert til bevilgningsregnskapet" er lik i begge oppstillingene.

Virksomheten er tilknyttet statens konsernkontoordning i Norges Bank i henhold til krav i bestemmelsene pkt. 3.7.1. Bruttobudsjetterte virksomheter tilføres ikke likviditet gjennom året, men har en trekkrettighet på sin konsernkonto. Ved årets slutt nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto ved overgang til nytt år.

Bevilgningsrapporteringen

Bevilgningsrapporteringen viser regnskapstall som NND har rapportert til statsregnskapet. Det stilles opp etter de kapitler og poster i bevilgningsregnskapet som Norsk nukleær dekommisjonering har fullmakt til å disponere. Oppstillingen viser alle finansielle eiendeler og forpliktelser Norsk nukleær dekommisjonering står oppført med i statens kapitalregnskap. Kolonnen «Samlet tildeling» viser hva virksomheten har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev for hver kombinasjon av kapittel/post.

Artskontorapporteringen

Artskontorapporteringen viser regnskapstall NND har rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter. NND har en trekkrettighet for disponible tildelinger på konsernkonto i Norges bank. Tildelinger skal ikke inntektsføres og vises derfor ikke som inntekt i oppstillingen. Mellomværendet med statskassen utgjør 3,8, millioner kroner, jfr. note 6.

Vedlegg

Regnskapsoppstilling med noter.

Oppstilling av bevilgningsrapportering 31.12.2020

Utgiftskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst
0907	Norsk nukleær dekommisjonering drift	01	Driftsutgifter
0907	Norsk nukleær dekommisjonering spesielle driftsutgifter	21	Særskilte utgifter
0907	Norsk nukleær dekommisjonering opprydding Søve	30	Opprydding Søve
1633	Nettoordning, statlig betalt merverdiavgift	01	
Sum utgiftsført			

Inntektskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst
3907	Innbet fra Stft IFEs dekommisjoneringsfond	01	Driftsinntekter
5309	Tilfeldige inntekter	29	Tilfeldige inntekter
5700	Arbeidsgiveravgift	72	Arbeidsgiveravgift
Sum inntektsført			

Netto rapportert til bevilgningsregnskapet	
Kapitalkontoer	
60094703	Norges Bank KK/utbetalinger
709446	Endring i mellomværende med statskassen
Sum rapportert	

Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet (31.12)	
709446	Mellomværende med statskassen

Note A | Forklaring av samlet tildeling utgifter

Kapittel og post	Overført fra i fjor	Årets tildelinger	Samlet tildeling
90701 Driftsutgifter	214 000	40 040 000	40 254 000
90721 Spesielle utgifter	45 124 000	77 000 000	122 124 000
90730 Opprydding Søve		500 000	500 000

Note B | Forklaring til brukte fullmakter og beregning av mulig overførbart beløp til neste år

Kapittel og post	Stikkord	Merutgift(-)/ mindre utgift	Utgiftsført av andre iht. avgitte belastnings-fullmakter(-)	Merutgift(-)/ mindreutgift etter avgitte belastnings-fullmakter	Merinntekter / mindreinntekter(-) iht. merinntekts-fullmakt
		5,746,734		5,746,734	
090721 Spesielle utgifter	kan overføres	79,775,815		79,775,815	
090730 Opprydding Søve		495,808		495,808	

Forklaring til bruk av budsjettfullmakter

Stikkordet «kan overføres»
Virksomhetens bevilgning på kapittel/post 090721 er gitt med stikkord "kan overføres". Beløpet skyldes mindreutgifter i inneværende budsjettår og beløpet søkes overført til 2021.

Bestillingsfullmakt:
Det er gitt en bestillingsfullmakt på 165 millioner kroner som ikke er benyttet i 2020.

Note	Samlet tildeling*	Regnskap 2020	Merutgift (-) og mindreutgift
A, B	40 254 000	34 507 266	5 746 734
A, B	122 124 000	42 348 185	79 775 815
A, B	500 000	4 192	495 808
	0	9 728 920	
	162 878 000	86 588 563	

	Samlet tildeling*	Regnskap 2020	Merinntekt og mindreinntekt(-)
	36 400 000	36 199 681	-200 319
	0	23 600	
	0	2 484 932	
	36 400 000	38 708 213	
		47 880 350	
		-44 659 396	
		-3 220 954	
		0	

	31.12.2020	31.12.2019	Endring
	-3 853 802	-632 848	-3 220 954

Omdisponering fra post 01 til 45 eller til post 01/21 fra neste års bevilgning	Innsparinger(-)	Fullmakt til å overskride bevilgning med overtid, reisetid og timelønn for november 2020*	Sum grunnlag for overføring	Maks. overførbart beløp *	Mulig overførbart beløp beregnet av virksomheten
			5,746,734	2,012,700	2,012,700
			79,775,815	122,124,000	79,775,815
			495,808	0	0

Oppstilling av artskontorapporteringen 31.12.2020

	Note	2020	2019
Driftsinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Innbetalinger fra gebyrer		0	0
Innbetalinger fra tilskudd og overføringer	1	36 199 681	0
Salgs- og leieinnbetalinger		0	0
Andre innbetalinger		0	0
Sum innbetalinger fra drift		36 199 681	0
Driftsutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetalinger til lønn	2	20 239 084	12 699 163
Andre utbetalinger til drift	3	54 557 245	54 428 735
Sum utbetalinger til drift		74 796 330	67 127 898
Netto rapporterte driftsutgifter		**38 596 649**	**67 127 898**
Investerings- og finansinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Innbetaling av finansinntekter		0	0
Sum investerings- og finansinntekter		0	0
Investerings- og finansutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetaling til investeringer	4	1 641 050	1 763 197
Utbetaling til kjøp av aksjer		0	0
Utbetaling av finansutgifter		0	0
Sum investerings- og finansutgifter		1 641 050	1 763 197
Netto rapporterte investerings- og finansutgifter		**1 641 050**	**1 763 197**
Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten			
Innbetaling av skatter, avgifter, gebyrer m.m.		0	0
Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten		0	0
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten			
Utbetalinger av tilskudd og stønader	5	422 264	240 366
Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten		422 264	240 366
Inntekter og utgifter rapportert på felleskapitler *			
Gruppelivsforsikring konto 1985 (ref. kap. 5309, inntekt)		23 600	14 000
Arbeidsgiveravgift konto 1986 (ref. kap. 5700, inntekt)		2 484 932	1 568 873
Nettoføringsordning for merverdiavgift konto 1987 (ref. kap. 1633, utgift)		9 728 920	3 250 013
Netto rapporterte utgifter på felleskapitler		7 220 388	1 667 140
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet		**47 880 350**	**70 798 600**

Oversikt over mellomværende med statskassen			
Eiendeler og gjeld		2020	2019
Fordringer		0	0
Kontanter		0	0
Bankkontoer med statlige midler utenfor Norges Bank		0	0
Skyldig skattetrekk og andre trekk		-761 507	-632 848
Skyldige offentlige avgifter		-3 092 295	0
Annen gjeld		0	0
Sum mellomværende med statskassen	6	-3 853 802	-632 848

Note 1 | Innbetalinger fra drift

	31.12.2020	31.12.2019
Innbetalinger fra gebyrer		
Sum innbetalinger fra gebyrer	**0**	**0**
Innbetalinger fra tilskudd og overføringer		
Tilskudd fra organisasjoner og stiftelser	36 199 681	0
Sum innbetalinger fra tilskudd og overføringer	**36 199 681**	**0**
Salgs- og leieinnbetalinger		
Sum salgs- og leieinnbetalinger	**0**	**0**
Andre innbetalinger		
Sum andre innbetalinger	**0**	**0**
Sum innbetalinger fra drift	**36 199 681**	**0**

Note 2 | Utbetalinger til lønn

	31.12.2020	31.12.2019
Lønn	15 869 234	9 763 526
Arbeidsgiveravgift	2 484 932	1 568 873
Pensjonsutgifter*	1 882 583	1 235 730
Sykepenger og andre refusjoner (-)	-317 203	-80 628
Andre ytelser	319 539	211 662
Sum utbetalinger til lønn	**20 239 084**	**12 699 163**
Antall utførte årsverk:	18,5	11

***Nærmere om pensjonskostnader**
Pensjoner kostnadsføres i resultatregnskapet basert på faktisk påløpt premie for regnskapsåret. Premiesats for 2020 er 12 prosent. Premiesatsen for 2019 var 12 prosent.

Note 3 | Andre utbetalinger til drift

	31.12.2020	31.12.2019
Husleie	2 161 671	682 041
Vedlikehold egne bygg og anlegg	0	0
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler	0	0
Andre utgifter til drift av eiendom og lokaler	583 701	137 425
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	0	6 148
Mindre utstyrsanskaffelser	119 101	120 022
Leie av maskiner, inventar og lignende	1 603 280	448 821
Kjøp av konsulenttjenester	46 123 291	49 503 762
Kjøp av andre fremmede tjenester	1 441 381	1 225 729
Reiser og diett	273 668	843 338
Øvrige driftsutgifter	2 251 152	1 461 448
Sum andre utbetalinger til drift	**54 557 245**	**54 428 735**

Note 4 | Utbetaling til investeringer og kjøp av aksjer

	31.12.2020	31.12.2019
Utbetaling til investeringer		
Immaterielle eiendeler og lignende	0	0
Tomter, bygninger og annen fast eiendom	0	0
Infrastruktureiendeler	0	0
Maskiner og transportmidler	0	0
Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	1 641 050	1 763 197
Sum utbetaling til investeringer	**1 641 050**	**1 763 197**

	31.12.2020	31.12.2019
Utbetaling til kjøp av aksjer		
Kapitalinnskudd	0	0
Obligasjoner	0	0
Investeringer i aksjer og andeler	0	0
Sum utbetaling til kjøp av aksjer	**0**	**0**

Note 5 | Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten

	31.12.2020	31.12.2019
Tilskudd til ideelle organisasjoner	422 264	240 366
Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten	**422 264**	**240 366**

Note 6 | Sammenheng mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen

	31.12.2020 Spesifisering av bokført avregning med statskassen	31.12.2020 Spesifisering av rapportert mellomværende med statskassen	Forskjell
Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i aksjer og andeler*	0	0	0
Obligasjoner	0	0	0
Sum	0	0	0
Omløpsmidler			
Kundefordringer	0	0	0
Andre fordringer	0	0	0
Bankinnskudd kontanter og lignende	0	0	0
Sum	0	0	0
Langsiktig gjeld			
Annen langsiktig gjeld	0	0	0
Sum	0	0	0
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld	-5 907 684	0	-5 907 684
Skyldig skattetrekk	-761 507	-761 507	0
Skyldige offentlige avgifter	-4 194 187	-3 092 295	-1 101 893
Annen kortsiktig gjeld	0	0	0
Sum	-10 863 378	-3 853 802	-7 009 577
Sum	**-10 863 378**	**-3 853 802**	**-7 009 577**

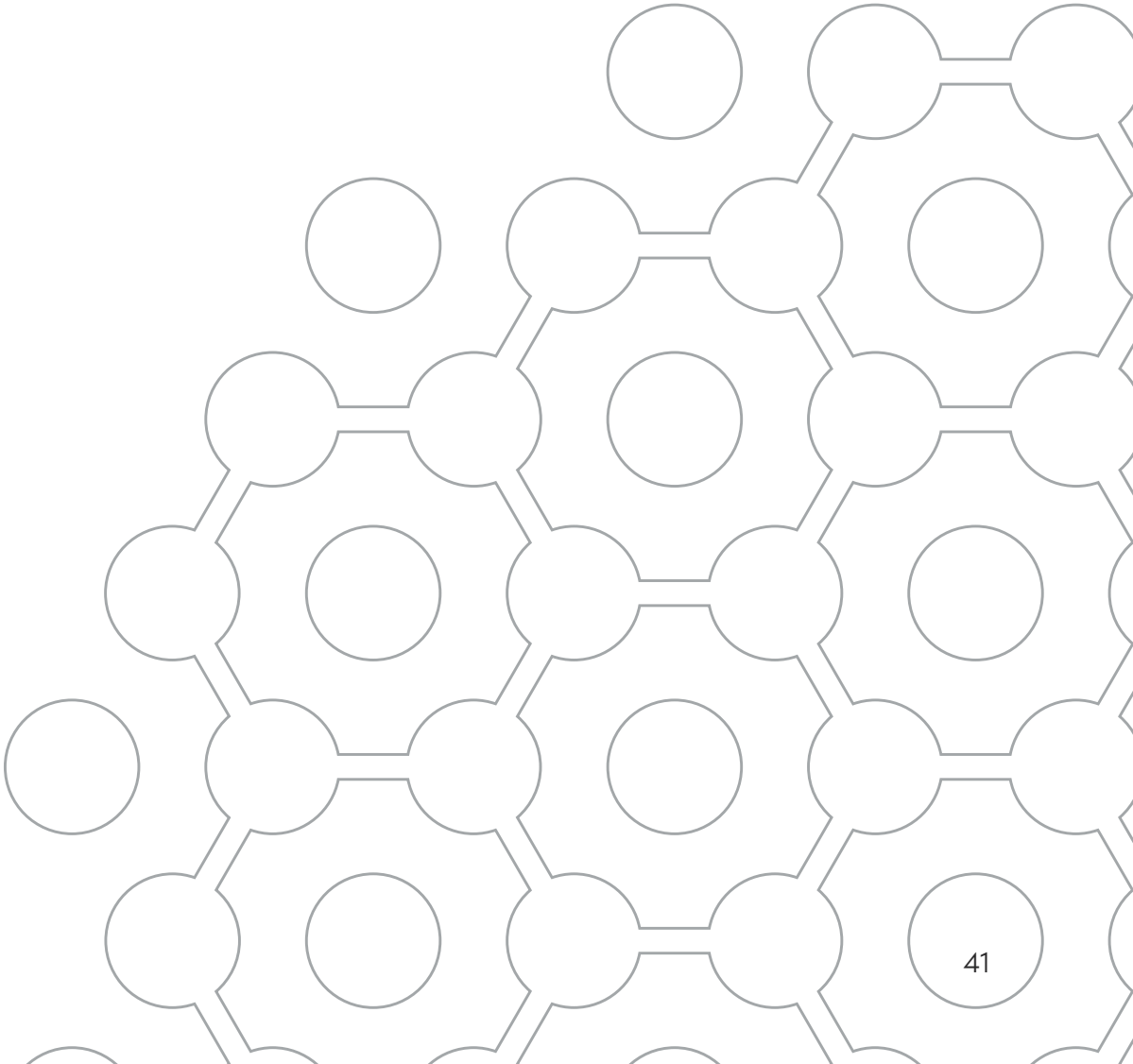

NORSK NUKLEÆR DEKOMMISJONERING

Adresse:
Storgata 2a, 1767 Halden

Sentralbord:
+47 47 75 44 00

TRYGG
TROVERDIG
ANSVARLIG

www.nnd.no